

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUS YLIOPISTOJEN PERUSRAHOITUKSEN LASKENTAKRITEEREISTÄ**1 Esityksen tausta ja pääasiallinen sisältö**

Yliopistolain (558/2009) voimassa olevan 49 §:n 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistoille perusrahoitusta laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myös myöntää yliopistoille tuloksellisuusrahoitusta yliopiston tuloksellisen toiminnan perusteella. Yliopistolain 49 §:n 6 momentin sisältämän valtuussäännöksen mukaan 3 momentin mukaisten rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Laskennallisin perustein myönnettävän rahoituksen perusteena olevista laskentakriteereistä säädetään puolestaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Yliopistolain 49 §:n 3 momentin mukaisten rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta säädetään yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009; jäljempänä yliopistoasetus) 5 ja 6 §:ssä. Osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision toimeenpanoa mainittuja säännöksiä on muutettu valtioneuvoston asetuksella yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (xxx/20xx), joka tulee voimaan vuoden 2021 alusta yhdessä ammattikorkeakoulujen rahoitusmallia koskevien vastaavien muutosten kanssa.

Yliopistoasetuksen 5 §:n (xxx/20xx) mukaan yliopistojen rahoitusmalli on perusrakenteeltaan samanlainen kuin sopimuskaudella 2017—2020 voimassa olevassa mallissa. Rahoitusmallin kolme pääosiota muodostuvat edelleen koulutuksen, tutkimuksen sekä koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteita tukevista rahoituskriteereistä. Perusrahoituksesta 76 prosenttia määräytyy toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja laajuuden perusteella ja 24 prosenttia muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Yliopiston toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja laajuuden perusteella määräytyvä osuus rahoituksesta jakaantuu koulutuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen ja tutkimuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen. Uudessa rahoitusmallissa koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus on 42 prosenttia perusrahoituksesta ja tutkimuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus 34 prosenttia perusrahoituksesta. Muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella määräytyvä osuus rahoituksesta jakaantuu strategiaperusteiseen rahoitusosuuteen, joka on 15 prosenttia perusrahoituksesta ja valtakunnallisten tehtävien perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka on 9 prosenttia perusrahoituksesta.

Yliopistoasetuksen 6 §:n (xxx/20xx) mukaan koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu suoritettuihin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin ja opintopisteisiin, yliopistosta valmistuneiden työllistymiseen ja uraseurantaan sekä opiskelijapalautteeseen. Tutkimuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu julkaisuihin, suoritettuihin tohtorin tutkintoihin, kilpailtuun tutkimusrahoitukseen sekä yritysrahoitukseen.

Osana yliopistojen korkeakoulujen rahoitusmallien uudistamista myös opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä ehdotetaan uudistettavaksi tukemaan

korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tavoitteita. Uutta asetusta sovellettaisiin vuoden 2021 alusta.

Koulutuksen rahoitusosuus perustuisi monelta osin vastaaviin laskentakriteereihin kuin voimassa olevassa rahoitusmallissa. Suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen painoarvo rahoitusmallissa olisi 19 prosenttia (nykyisin 13 prosenttia) ja alempien korkeakoulututkintojen painoarvo 11 % (nykyisin 6 %). Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden alemmaa tai ylempää korkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärää koskeva laskentakriteeri korvattaisiin tutkinnon suorittamisaikaa ja toisen saman tasoisen tutkinnon suorittamista koskevalla sekä alakohtaisilla kertoimilla. Tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,5 ja enintään 12 kuukautta tavoitteellista suorittamisaikaa pidemmässä ajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,3. Jos tutkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa vastaavan tasoisen tutkinnon, toista tutkintoa painotettaisiin lisäksi kertoimella 0,5. Lisäksi alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot jaettaisiin alakohtaiset kustannuserot huomioiviin kolmeen eri ryhmään, joista ryhmään A kuuluvien tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1, ryhmään B kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 1,75 ja ryhmään C kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 3.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketun määrän painoarvo olisi 4 prosenttia (nykyisin 2 prosenttia, joka sisältää lisäksi korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteet). Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä erotettaisiin omaksi laskentakriteerikseen, jonka painoarvo olisi 1 prosentti.

Uutena koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerinä otettaisiin käyttöön laadullista työllistymistä kuvaava valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna. Työllistymistä kuvaavien laadullisten ja määrällisten laskentakriteerien painoarvo olisi yhteensä 4 prosenttia (nykyisin 2 prosenttia). Lisäksi työllistymistekijän laskennassa otettaisiin käyttöön yrittäjäksi työllistyneistä palkitseva kerroin 2.

Tutkimuksen rahoitusosuus perustuisi pääosin vastaaviin laskentakriteereihin kuin voimassa olevassa rahoitusmallissa. Julkaisujen lukumäärän painoarvo olisi 14 prosenttia (nykyisin 13 prosenttia). Julkaisujen lukumäärää laskettaessa avoimesti saatavilla olevia julkaisuja painotettaisiin uudella kertoimella 1,2. Suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärän painoarvoksi ehdotetaan 8 prosenttia (nykyisin 9 prosenttia). Kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen painoarvo olisi 6 prosenttia (nykyisin 3 prosenttia) ja kotimaisen tutkimusrahoituksen sekä kotimaisen ja kansainvälisen yritysrahoituksen painoarvo 6 prosenttia, kuten nykyisinkin.

2 Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Pykälän *1 momentissa* määriteltäisiin yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momentin mukaisen koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit.

Momentin *1 kohdan* mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tut-

kintoja, kuitenkin enintään sopimuskaudelle asetettua koulutuslaryhmittäistä tutkintotavoitetta vastaavaan rahoitusrajaan saakka. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopiston välisissä neuvotteluissa sovitun tutkintotavoitteen ylittävistä tutkinnoista ei siis jatkossakaan myönnettäisi valtionrahoitusta, millä varmistetaan koulutuksen kohdentuminen työvoimatarpeen kannalta keskeisille aloille. Tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja ei huomioitaisi laskettaessa tutkintojen lukumäärää. Tilauskoulutus on yliopistojen liiketoimintaa, jonka järjestämisestä yliopiston on yliopistolain 9 §:n mukaan perittävä koulutuksen tilaajalta vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattavan maksu. Yliopistolain 10 §:n mukaisesti perittävillä lukuvuosimaksuilla, jotka kattavat vai osan koulutuksen järjestämisen kustannuksista, ei jatkossakaan olisi vähentävää vaikutusta yliopistoille myönnettävään valtionrahoitukseen.

Momentin 2 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja. Laskentakriteeri vastaisi muutoin voimassa olevan asetuksen laskentakriteeriä, mutta jatkossa tilauskoulutuksena suoritettuja tutkintoja ei huomioitaisi tutkintojen lukumäärää laskettaessa. Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärästä luovuttaisiin erillisenä laskentakriteerinä. Tämä voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukainen rahoitustekijä korvattaisiin pykälän 3 momentin mukaisilla tutkinnon suorittamisajan huomioon otavilla kertoimilla.

Momentin 3 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopiston avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä lukuun ottamatta asianomaisen yliopiston tutkinto-opiskelijoiden ja ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden suorittamia opintopisteitä. Säännös vastaisi muuten voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 4 kohtaa, mutta korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden lukumäärä erotettaisiin omaksi laskentakriteerikseen.

Momentin 4 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä. Tämän rahoitustekijän osalta opintojen tuottajakorkeakoulu saa laskea suoritettujen opintopisteet hyväkseen. Yliopistolle, joka myöntää tutkinnon, rahoitus kohdentuu momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesti suoritettujen tutkinnon perusteella. Erottamalla tämä laskentakriteeri ehdotetun momentin 3 kohdan mukaisesta laskentakriteeristä varmistettaisiin se, että muiden kuin tutkinto-opiskelijoiden opintosuorituksen ennakoitu lisääntyminen ei vaikuta heikentävästi tutkinto-opiskelijoiden ristiinopiskelun kannusteisiin. Yhteistyöopintoja koskeva erillinen laskentakriteeri korostaisi korkeakoulujen välisen yhteistyön sekä osaamista vastaavan profiloitumisen ja työnjaon tärkeyttä sekä kannustaisi korkeakouluja mahdollistamaan ja joustavoittamaan opiskelijoiden monimuotoisia opintopolkuja. Korkeakoulut voivat sopia keskenään yhteistyöjärjestelyihin liittyvästä kompensatiosta tai resurssien vaihdosta.

Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesta yliopiston tutkinto-opiskelijoiden ulkomaisessa opiskelijavaihdossa ja ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden yliopistossa suorittamien opintopisteiden määrästä sekä 6 kohdan mukaisesta ulkomaalaisten yliopistossa suorittamien ylempien korkeakoulututkintojen määrästä luovuttaisiin erillisinä laskentakriteereinä. Ehdotettu muutos perustuu yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muutokseen (xxx/20xx), jolla kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus on poistettu koulutuksen rahoitusosuuden rahoitusperusteista. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision lähtökohtana on kansainvälisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksien parantuminen ja kytkeytyminen globaaleihin edelläkävijäverkostoihin. Kansainvälisyyden edistäminen ei voi rakentua yksittäisten rahoitusmallimittareiden

den varaan, vaan lähtökohtana tulee olla, että kansainvälisyys on yliopistojen toiminnan läpäisevä toimintatapa. Kansainvälisyyden edistämiseksi toiminnan laatu on ensisijainen tavoite. Yliopistojen strategiaperusteisen rahoituksen perusteena oleva pitkäjänteinen ja kunnianhimoinen kehittämistyö edellyttää kansainvälistymistä. Yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n (xxx/20xx) mukaisessa strategiaperusteisen rahoituksen kokonaisuudessa kansainvälisyys ja kansainvälistyminen on tarkoitettu huomioida monipuolisemmin kuin nykyisessä rahoitusmallissa, jossa kansainvälistyminen on nähty pääasiassa opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuden sekä ulkomaisen tutkimus- ja opetushenkilöstön kautta.

Momentin 5 kohta vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohtaa. Laskentakriteerinä olisi valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna.

Momentin 6 kohta vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 8 kohtaa. Laskentakriteerinä olisi yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä Suomessa kalenterivuositain, vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Momentin 7 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna. Kyseessä olisi uusi laskentakriteeri, joka vahvistaisi rahoitusmallin laadullista ulottuvuutta. Yliopistojen valtakunnallista uraseurantaa on tehty noin kymmenen vuoden ajan ja sen tavoitteena on tuottaa kattavaa tietoa maisterin ja tohtorin tutkinnon suorittaneiden laadullisesta työllistymisestä sekä yliopistokoulutuksen vastaamisesta työelämän osaamistarpeisiin. Muodostamalla työllistymistä kuvaava indikaattori yhdistelmänä määrällistä ja laadullista näkökulmaa pystytään toisaalta hyödyntämään työllistymisen näkökulmaa mahdollisimman lyhyellä seurantajaksolla rahoitusmallissa ja toisaalta ottamaan huomioon korkeakoulutettujen omat kokemukset useampi vuosi valmistumisensa jälkeen korkeakoulutuksensa tuottamasta osaamisesta työelämässä. Uraseuranta tukee yliopiston kehittämistyötä mahdollistamalla valmistuneille koulutuksen arvioinnin koko kyselyhetken asti ulottuvan työuran osalta. Uraseurannalla on mahdollista tavoittaa myös ulkomaille työllistyneitä tutkinnon suorittaneita, mikä ei ole muilla työllistymisen seurantakriteereillä ja tietopohjalla mahdollista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista koulutusalaryhmistä, jotka perustuisivat jatkossakin kansainväliseen ISCED-koulutusluokitukseen. Koulutusalaryhmistä muodostettaisiin nykyistä suurempia kokonaisuuksia, mikä väljentyisi sääntelyä ja tarjoaisi yliopistoille nykyistä laajemmat mahdollisuudet suunnata koulutusta alaryhmien sisällä, mutta samalla mahdollistaisi alakohtaisen ohjauksen työvoimatarpeiden huomioimiselle. Voimassa olevan asetuksen mukaisista aloista yhteiskuntatieteet ehdotetaan yhdistettäväksi humanististen alojen kanssa, luonnontieteet maatalous- ja metsätieteellisten alojen kanssa, lääketieteelliset alat hammaslääketieteellisen alan kanssa sekä terveys- ja hyvinvointialat palvelualojen kanssa. Alaryhmien määrä vähenisi siten nykyisestä kymmenestä kahdeksaan.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tutkintojen lukumäärän painottamisesta tutkinnon suorittamisaikaa ja toisen saman tasoisen tutkinnon suorittamista koskevilla sekä alakohtaisilla kertoimilla. Ehdotetun 3 momentin mukaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua lukumäärää laskettaessa yliopistolain 40 §:ssä tarkoitettussa tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,5 ja enintään 12 kuukautta tavoitteellista suorittamisaikaa pidemmässä ajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,3. Tutkintojen tavoitteelliset suorittamisajat huomioon ottavat kertoimet kannustaisivat yliopistoja rakentamaan opintoprosessinsa ja opiskelijoiden ohjaus- ja tukipalvelut

siten, että opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa opintonsa ja valmistua määräajassa, mikä on yksilön ja yhteiskunnan kannalta tavoiteltavaa. Yliopistoilla olisi myös selkeä kannuste aiempien opintojen ja kansainvälisen vaihdon opintojen hyväksi lukemiseen.

Jos ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon, taikka jos alemman korkeakoulututkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon, toista tutkintoa painotettaisiin lisäksi kertoimella 0,5. Kertoimella tuettaisiin korkeakoulupaikkojen tarkoituksenmukaista käyttöä ja ensikertalaisten pääsyä korkeakoulutukseen. Kerroin ottaisi huomioon sen, että opiskelijan suoritamaan toiseen saman tasoiseen korkeakoulututkintoon on tarkoituksenmukaista lukea hyväksi opiskelijan aiempia saman tasoisia opintosuorituksia. Näin ollen korkeakoulu ei aina tuota toisen tutkinnon suorittavalle opiskelijalle koko tutkinnon sisältöä ja tutkinnon kustannukset ovat pienemmät kuin alusta aloitetulla ensimmäisellä tutkinnolla. Aiemmin suoritetuissa tutkinnoissa otettaisiin huomioon vain Suomessa suoritettut tutkinnot.

Pykälän 4 momentin mukaan tutkinnot jaettaisiin asetuksen liitteen kohdan 3 mukaisesti kolmeen eri ryhmään, joista ryhmään A kuuluvien tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1, ryhmään B kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 1,75 ja ryhmään C kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 3. Kertoimilla huomioitaisiin nykyistä vahvemmin erilaisten tutkintojen järjestämisestä aiheutuvia kustannus- ja muita eroja ja parannettaisiin korkeakoulujen mahdollisuuksia osaamistarpeet huomioon ottaviin rakenneuudistuksiin. Osassa tutkintokoulutusta edellytetään huomattavia laitteistoinvestointeja opetuksen tueksi. Osalla aloista opetus puolestaan perustuu yksilö- ja pienryhmäopetukseen. Lisäksi erityisiä kustannuksia aiheutuu hyvin pienistä, mutta yhteiskunnan kannalta välttämättömistä koulutuksista, joiden järjestäminen on jatkossakin tarpeen varmistaa. Yliopistojen on kyettävä vastaamaan yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin ja tällöin tarvitaan kannusteita myös kalliimpien koulutusalojen kehittämiseksi. Alakerroinryhmittelyssä pääosa tutkinnoista kuuluisi ryhmään A, jota ei painotettaisi lainkaan.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin yliopiston tutkintotavoitetta vastaavan rahoitusrajan ylittävien tutkintojen poissulkemisesta rahoituksen laskennassa. Mikäli yliopiston kolmen vuoden tutkintotoiteuman keskiarvo ylittää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tutkintomäärien rahoitusrajan, rahoitusrajan mukaista koulutusalaryhmän tutkintomäärää painotettaisiin 3 ja 4 momentin mukaisten kertoimien keskiarvolla kaikista koulutusalaryhmän tutkinnoista.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin tarkemmin 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua opiskelijapalautekyselystä voimassa olevaa asetusta vastaavasti. Kyselyssä opiskelijat, jotka ovat suorittaneet alemman korkeakoulututkintoon kuuluvat opinnot, tai aloilla, joilla ei ole alempaa korkeakoulututkintoa, kolme vuotta aiemmin opintonsa aloittaneet, vastaisivat liitteen kohdan 4 mukaisesti väittämiin. Väittämiin annetut vastaukset pisteytettäisiin liitteen kohdan 5 mukaisesti.

Pykälän 7 momentin mukaan 1 momentin 6 kohdan mukaisessa työllisten määrän laskennassa yrittäjiksi työllistyneiden määrä painotettaisiin kertoimella 2. Kerroin olisi voimassa olevaan asetukseen nähden uusi ja se vastaisi sisällöltään ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen 1 §:n 4 momenttia.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin tarkemmin 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua uraseurantakyselyä. Uraseurantakyselyssä viisi vuotta ennen tilastovuotta ylemmän korkeakoulututkinnon, farmaseutin tutkinnon tai varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kelpoisuusvaatimuksena olevan tut-

kinnon suorittaneet vastaisivat liitteen kohdan 6 mukaisiin väittämiin ja kysymyksiin. Väittämiin ja kysymyksiin annetut vastaukset pisteytettäisiin liitteen kohdan 7 mukaisesti.

Pykälän 9 momentin mukaan 1 §:n mukaisten koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäisistä painotuksista säädettäisiin asetuksen liitteen kohdassa 1.

2 § Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 2 momentin mukaisen tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit. Momentin 1 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi julkaisujen lukumäärä tiedonkeruu- ja tasoluokittain painotettuna. Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä enintään sopimuskaudelle asetettuun yliopistokohtaiseen rahoitusrajaan saakka. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa.

Momentin 3 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus. Säännös vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa.

Momentin 4 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 kohtaa, jonka sanamuotoa selvennettäisiin ja tarkennettaisiin.

Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesta ulkomaalaisen opetus- ja tutkimushenkilöstön määrää koskevasta erillisestä laskentakriteeristä luovuttaisiin. Ehdotettu muutos perustuu yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muutokseen (xxx/20xx), jolla tiedeyhteisön kansainvälistyminen on poistettu tutkimuksen rahoitusosuuden rahoitusperusteista. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision lähtökohtana on kansainvälisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksien parantuminen ja kytkeytyminen globaaleihin edelläkävijäverkostoihin. Kansainvälisyyden edistäminen ei voi rakentua yksittäisten rahoitusmallimittareiden varaan, vaan lähtökohdانا tulee olla, että kansainvälisyys on yliopistojen toiminnan läpäisevä toimintatapa. Kansainvälisyyden edistämässä toiminnan laatu on ensisijainen tavoite. Yliopistojen strategiaperusteisen rahoituksen perusteena oleva pitkäjänteinen ja kunnianhimoinen kehittämistyö edellyttää kansainvälistymistä. Yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n (xxx/20xx) mukaisessa strategiaperusteisen rahoituksen kokonaisuudessa kansainvälisyys ja kansainvälistyminen on tarkoitus huomioida monipuolisemmin kuin nykyisessä rahoitusmallissa, jossa kansainvälistyminen on nähty pääasiassa opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuden sekä ulkomaisen tutkimus- ja opetushenkilöstön kautta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetaan julkaisulla. Momentti vastaisi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin eräiden julkaisutiedonkeruuluokkien painottamisesta. Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen liitteen kohdassa 2 määriteltyjä kertoimia. Koska pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi avoimesti saatavilla olevien julkaisujen painottamisesta, kaikki julkaisuja koskevat kertoimet ehdotetaan selkeyden vuoksi koottavaksi yhteen.

Pykälän 4 momentin mukaan avoimesti saatavilla olevia julkaisuja painotettaisiin kertoimella 1,2. Avoimesti saatavilla oleviksi katsottaisiin julkaisut, jotka on opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja koskevassa tiedonkeruussa merkitty open access -julkaisukanavassa ilmestyneeksi julkaisuksi, hybridijulkaisukanavassa ilmestyneeksi avoimeksi julkaisuksi tai rinnakkaistalennetuksi julkaisuksi. Ehdotetulla kertoimella tuettaisiin korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision avoimuutta tavoitteita luomalla kannusteita avoimen julkaisemisen käytäntöihin.

Pykälän 5 momentissa määriteltäisiin 1 momentin 3 kohdan mukainen kansainvälisesti kilpailtu tutkimusrahoitus voimassa olevaa asetusta vastaavasti. Momentin mukaisten rahoituslähteiden laskennassa ei huomioitaisi EU:n rakennerahastorahoitusta.

Pykälän 6 momentissa määriteltäisiin 1 momentin 4 kohdan mukainen kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus. Säännös vastaisi sisällöllisesti voimassa olevaa asetusta ja siinä olisi huomioitu Innovaatorahoituskeskus Tekesin muuttuminen vuoden 2018 alusta Innovaatorahoituskeskus Business Finlandiksi.

Pykälän 7 momentin mukaan 2 §:n mukaisten tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäisistä painotuksista säädettäisiin asetuksen liitteen kohdassa 2.

3 § Laskentakriteerien mukaisten tietojen päivittäminen

Pykälän mukaan kaikkien laskennallisten rahoitustekijöiden laskennassa käytettäisiin kolmen viimeisimmän saatavilla olevan tilastovuoden keskiarvoja, kuten nykyisinkin. Säännös turvaa laskennallisen rahoituksen vakautta ja ennustettavuutta. Kohdennus yliopistojen välillä tehtäisiin suoraan laskentakriteerin mukaisessa suhteessa.

Liite

1. Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset

Liitteen kohdassa 1 määritettäisiin asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaisten koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset. Rahoitusosuuden osuus koko perusrahoituksesta on yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n (xxx/20xx) mukaisesti 42 prosenttia.

Korkeakoulututkintojen painotusta vahvistettaisiin nykyisestä siten, että suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen painoarvo olisi 19 prosenttia (nykyisin 13 prosenttia) ja suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen painoarvo 11 prosenttia (nykyisin 6 prosenttia).

Vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärän painoarvo nykyisessä rahoitusmallissa on 10 prosenttia. Uudessa rahoitusmallissa tästä laskentakriteeristä luovuttaisiin ja se korvattaisiin asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaisilla tutkintojen tavoitteelliset suorittamisajat huomioon ottavilla kertoimilla. Yliopiston tutkinto-opiskelijoiden ulkomaisessa opiskelijavaihdossa suoritettujen opintopisteiden painoarvo nykyisessä rahoitusmallissa on 2 prosenttia ja ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden yliopistossa suorittamien opintopisteiden määrän painoarvo 1 prosentti. Uudessa rahoitusmallissa myös näistä erillisistä laskentakriteereistä luovuttaisiin, mikä mahdollistaa muiden laskentakriteerien painoarvon kasvattamisen.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketun määrän painoarvo olisi 4 prosenttia (nykyisin 2 prosenttia, joka sisältää lisäksi korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettut opintopisteet). Jatkuvan oppimisen painoarvon nostaminen rahoitusmallissa tukee korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteita jatkuvan oppimisen kehittämisestä korkeakoulujen toiminnassa.

Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrän painoarvo olisi 1 prosentti. Rahoituskannusteet yliopistoille olisivat yhden prosenttiyksikön painotuksellakin merkittävät ottaen huomioon toiminnan tämänhetkinen volyyymi.

Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlasketun määrän painoarvo olisi 3 prosenttia, kuten nykyisinkin.

Yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrän painoarvo olisi 2 prosenttia, kuten nykyisinkin. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlasketun määrän, joka olisi uusi laadullista työllistymistä kuvaava laskentakriteeri, painoarvo olisi niin ikään 2 prosenttia. Nostamalla työllistymistä koskevien rahoitustekijöiden painoarvoa kokonaisuutena (yhteensä 4 prosenttia) vahvistettaisiin yliopistojen kannusteita kouluttaa työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavia osaajia, jotka työllistyvät hyvin.

2. Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset

Liitteen kohdassa 2 määritettäisiin asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaisten tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset. Rahoitusosuuden osuus koko perusrahoituksesta on yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n (xxx/20xx) mukaisesti 34 prosenttia koko perusrahoituksesta.

Yliopistojen julkaisujen lukumäärän painoarvo olisi 14 prosenttia (nykyisin 13 prosenttia). Painoarvon kasvattaminen korostaisi tieteellisten julkaisujen merkitystä yliopistojen tutkimustoiminnan keskeisenä tuotoksena, vaikuttavuuden tekijänä ja laadun mittarina.

Suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärän painoarvo olisi 8 prosenttia (nykyisin 9 prosenttia). Yliopistojen tutkimustoiminnassa ja tutkimuksen uudistumispotentiaalin kannalta tohtorin tutkintoa suorittavilla on merkittävä asema. Tohtorin tutkintojen määrään ei kuitenkaan ole työmarkkinakäynnän näkökulmasta merkittäviä kasvupaineita ja tutkintojen määrän kasvattamisen sijaan on syytä kiinnittää huomiota tutkinnon suorittamisen jälkeisen tutkijanuran kehittämiseen muuallakin kuin yliopistossa. Yksittäisestä tohtorin tutkinnosta saatavaa rahoituskompensaatiota voidaan kuitenkin 8 prosentin rahoitusosuudellakin pitää merkittävänä.

Kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen painoarvo olisi 6 prosenttia (nykyisin 3 prosenttia). Painoarvon huomattava kasvattaminen vahvistaisi kannustimia yliopistojen rahoituspohjan laajentamiseen ja monipuolistamiseen kansainvälisistä lähteistä sekä tukisi yliopistoja laatuun perustuvassa kansainvälistymisessä. Kotimaisen tutkimusrahoituksen sekä kotimaisen ja kansainvälisen yritysrahoituksen painoarvo olisi 6 prosenttia, kuten nykyisinkin.

Ulkomaisen opetus- ja tutkimushenkilöstön määrän painoarvo nykyisessä rahoitusmallissa on 2 prosenttia. Uudessa rahoitusmallissa tästä erillisestä laskentakriteeristä luovuttaisiin.

3. Yliopistossa suoritettujen tutkintojen ryhmät koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa

Liitteen kohdassa 3 säädettäisiin tutkintojen yksityiskohtaisesta jakautumisesta asetuksen 1 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin kolmeen ryhmään, joihin kuuluvia tutkintoja painotettaisiin eri kertomilla eri alojen tutkintojen järjestämisestä aiheutuviin kustannus- ja muihin eroihin perustuen. Ryhmittelyssä pääosa tutkinnoista kuuluisi ryhmään A. Ryhmään B sisällytettäisiin pääosa tekniikan alan koulutuksista, huomattava osa luonnontieteiden alan sekä maa- ja metsätieteellisen alan koulutuksista sekä muita yksittäisiä laite- tai henkilöstöintensiivisiä koulutuksia. Ryhmään C sijoitettaisiin eläinlääketieteen, hammaslääketieteen ja lääketieteen tutkinnot sekä erityisen kalliita arkkitehtuurin ja kulttuuri- ja taidealan tutkintoja. Esitetty ryhmittely tunnistaisi alakohtaiset kustannuserot nykyistä rahoitusmallia paremmin ja loisi korkeakouluille mahdollisuuksia osaamistarpeet huomioon ottaville rakenneuudistuksille. Liitteen kohta 3 sisältäisi kaikki vuonna 2018 yliopistoissa käytössä olevat tutkintonimikkeet, sellaisina kuin ne ovat Tilastokeskuksen koulutusluokituksessa. Mikäli yliopistossa alkaa myöhemmin sellainen uusi tutkintokoulutus, josta annetaan jokin muu kuin liitteen 3 kohdan mukainen nimike, tämän koulutuksen yhteydessä käytettäisiin lähtökohtaisesti kerrointa 1. Muun kertoimen käyttäminen edellyttäisi asetuksen liitteen 3 kohdan muuttamista.

4. Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämät

Liitteen kohdassa 4 määritettäisiin koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämät voimassa olevaa asetusta vastaavasti. Väittämiä on yhteensä 13.

5. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämiin annettujen vastausten pisteytystaulukko

Liitteen kohdassa 5 olisi valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämiin annettujen vastausten pisteytystaulukko asteikolla 1–5 voimassa olevaa asetusta vastaavasti.

6. Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämät ja kysymykset

Liitteen kohdassa 6 määritettäisiin koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämät ja kysymykset. Väittämiä olisi yhteensä 5.

7. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämiin ja kysymyksiin annettujen vastausten pisteytystaulukko

Liitteen kohdassa 7 olisi valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämiin ja kysymyksiin annettujen vastausten pisteytystaulukko asteikolla 1–6.

3 Esityksen vaikutukset

Vuonna 2019 valtion yliopistojen toimintaan yliopistolain mukainen rahoitus on hallituksen talousarvioesityksen mukaan noin 1 750 miljoonaa euroa, josta tämän asetuksen tarkoittamalla tavalla kohdennetaan 1 560 miljoonaa euroa. Tämä opetus- ja kulttuuriministeriön kautta kanavoituva perusrahoitus kattaa keskimäärin noin kaksi kolmasosaa yliopistojen kokonaisrahoituksesta. Yksi prosenttiyksikkö mallissa tarkoittaa noin 15,6 miljoonaa euroa valtion rahoitusta. Yliopistojen perusrahoituksella turvataan kaikille yliopistoille resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja edellytykset toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen. Rahoitusmallissa korostetaan yliopistojen toiminnan pitkäjänteistä luonnetta, rahoituskehityksen vakautta ja toiminnan tuloksellisuutta. Rahoitusmalli kannustaa strategiseen kehittämiseen siten, että keskimääräistä tuloksellisemmat, tehokkaammat ja vaikuttavammat yliopistot hyötyvät.

Koulutuksen rahoituskriteerejä koskevan asetuksen 1 §:n 1 ja 2 momentin mukaisten ylempiä ja alempia korkeakoulututkintoja koskevien laskentakriteerien painoarvon nostaminen korostaa opintojen loppuunsaattamista nykyistä nopeammin. Tämä on yksilön ja yhteiskunnan kannalta tavoiteltavaa. Tutkintojen painoarvon nostaminen edistää myös korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteita osaamis- ja koulutustason nostamisesta. Tavoite, jonka mukaan 50 prosenttia 25–34-vuotiaista on suorittanut korkeakoulututkinnon, edellyttää huomattavaa kasvua tutkintomäärissä.

Tutkintojen laskentaan sisällytettäisiin jatkossa kertoimet tavoiteajassa suoritetuille tutkinnoille, toiselle saman tasoiselle tutkinnoille sekä kolmessa kategoriassa alakohtaiset kertoimet tutkinnoille. Sopimuskaudella 2017–2020 käytössä ollut 55 opintopistettä suorittaneiden osuus –rahoitustekijä korvattaisiin tutkintojen tavoitteelliset suorittamisajat huomioon ottavalla kertoimella, mikä opintoprosessien sujuvuuden lisäksi luo kannusteita nykyistä nopeammalle valmistumiselle ja osaltaan mahdollistaa yhä tehokkaamman opiskelupaikkojen käytön. Esitetyt kertoimet tunnistavat jatkuvan oppimisen, työssäkäynnin ja erilaiset elämäntilanteet, mutta luovat samalla merkittävät kannusteet vision 2030 tavoitteiden toteutumiseksi; nopeammin laadukkaasta koulutuksesta tutkinnon suorittaneena työelämään. Tutkintojen tavoiteajat huomioon ottavat kertoimet kannustavat korkeakouluja rakentamaan opintoprosessinsa ja opiskelijoiden ohjaus- ja tukipalvelut siten, että opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa opintonsa ja valmistua määräajassa. Korkeakouluilla on myös selkeä kannuste aiempien opintojen ja kansainvälisen vaihdon opintojen hyväksi lukemiseen. Tämä nopeuttaa osaltaan valmistumisaikoja ja johtaa tehokkaampaan resurssien hyödyntämiseen.

Suoritettuihin yliopistojen alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin esitetään sisällytettäväksi kertoimet, joilla huomioitaisiin nykyistä vahvemmin erilaisten tutkintojen järjestämisestä aiheutuvia kustannus- ja muita eroja, kuten henkilöstö- ja laitteistointensiivisyyttä. Alakohtaisella kertoimella varmistetaan se, että korkeakouluilla on riittävät taloudelliset kannusteet toteuttaa myös kustannuksiltaan kalliimpia koulutuksia. Tällä varmistetaan yhteiskunnan muuttuvien tarpeiden toteutuminen.

Korkeakoulupaikkojen tarkoituksenmukaisen käytön tukemiseksi alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen rahoitustekijöihin sisällytettäisiin kerroin, jolla painotetaan henkilön suorittama toinen saman tasoinen korkeakoulututkinto kertoimella 0,5. Toisen tutkinnon painottaminen pienemmällä kertoimella tukisi korkeakoulupaikkojen tarkoituksenmukaista käyttöä ja kannustaisi korkeakouluja aiempien opintojen ja kansainvälisen vaihdon opintojen hyväksi lukemiseen.

Yliopistojen tutkintotavoitteista sovitaan osana opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välistä ohjausprosessia. Tutkintotavoitteet johdetaan yhteiskunnan työvoimatarpeista ottaen huomioon tarve tutkintokoulutuksen läpäisyn parantamiseen ja koulutustason nostamiseen. Sopimusprosessissa korkeakoulukohtaisina sovittavat tutkintotavoitteet toimivat ns. tutkintomäärän rahoitusrajana. Sovitun tavoitteen ylittävistä tutkinnoista ei makseta korkeakoululle rahoitusta tutkintojen rahoitustekijää laskettaessa. Tutkintotavoitteen sopimisella ohjataan järjestelmän kokonaisuutta ja varmistetaan, että koulutus kohdentuu työvoimatarpeen kannalta keskeisille aloille. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tavoitteen saavuttaminen edellyttää sopimuskaudelle 2021–2024 tutkintotavoitteiden nostamista erityisesti osaajapula-aloilla.

Yhteiskunnan ja työn muutoksissa tarvittava jatkuva oppiminen saisi vahvat kannusteet korkeakoulujen rahoitusohjauksessa. Jatkuvan oppimisen osuuden nostaminen tukisi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tavoitteita jatkuvan oppimisen kehittämisestä korkeakoulujen toiminnassa. Kehittämistyön tuloksena syntyvät koulutuskokonaisuudet ja joustavat ja yksilölliset opintopolut mahdollistavat jatkuvan oppimisen eri käyttäjäryhmille ja elämän eri tilanteisiin.

Yhteistyöopintojen rahoitustekijä olisi signaali korkeakoulujen välisen yhteistyön tärkeydestä, osaamista vahvistavasta profiloitumisesta ja työnjaosta sekä opiskelijoiden monimuotoisten opintopolkujen mahdollistamisesta ja joustavoittamisesta.

Opiskelijapalautekyselyn avulla saadaan tietoa opiskelijoiden oppimisesta, opiskelusta ja opetuksesta eri aloilla. Opiskelijoilta saatava palaute on tärkeää koulutuksen laadun, entistä parempien toimintatapojen sekä opetuksen ja ohjauksen kehittämisessä. Opiskelijapalaute on merkittävä koulutuksen laatuun kannustava tekijä rahoitusmallissa.

Työllistymiseen ja työllistymisen laatuun perustuva rahoitustekijä on esitettyssä mallissa koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta kuvaava mittari. Työllistymisen rahoitustekijän osuuden nostamisella vahvistettaisiin korkeakoulujen kannusteita kouluttaa työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavia osaajia, jotka työllistyvät hyvin.

Yliopistojen tutkimustoiminnassa ja tutkimuksen uudistumispotentiaalin kannalta tohtorin tutkintoa suorittavilla on merkittävä asema. Tohtorin tutkintojen määrään ei ole kuitenkaan työmarkkinakäynnän näkökulmasta merkittäviä kasvupaineita ja määrän kasvattamisen sijaan huomiota on syytä kiinnittää tohtorintutkinnon suorittamisen jälkeisen tutkijanuran kehittämiseen muuallakin kuin yliopistoissa. Tohtorintutkintojen tutkintotavoitteen esitetään säilyvän tohtorin tutkinnoissa yliopistokohtaisena, ei aloittain sovittuna. Tällöin laskettaessa tohtorintutkintojen perusteella määräytyvää valtionrahoitusta yliopiston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön välisissä sopimuksissa yliopistokohtaisesti sopiman tohtorintutkintojen tavoitteen yli tuotetuista tutkinnoista ei maksettaisi valtionrahoitusta.

Julkaisujen rahoitusosuuden lisäämisellä painotetaan yliopistojen toiminnan tieteellisesti suuntautunutta profiilia ja toiminnan vaikuttavuutta. Tieteelliset julkaisut ovat yliopistojen tutkimustoiminnan keskeinen tuotos, vaikuttavuuden tekijä ja laadun mittari. Julkaisut rahoitustekijällä luotaisiin kannusteita myös avoimen julkaisemisen käytäntöihin vision 2030 tavoitteiden tukemiseksi ja eurooppalaiset tieteen kehityssuunnat huomioon ottaen. Julkaisuissa kannustettaisiin avoimesti saataviin vertaisarvioituihin julkaisuihin kannustekertoimella.

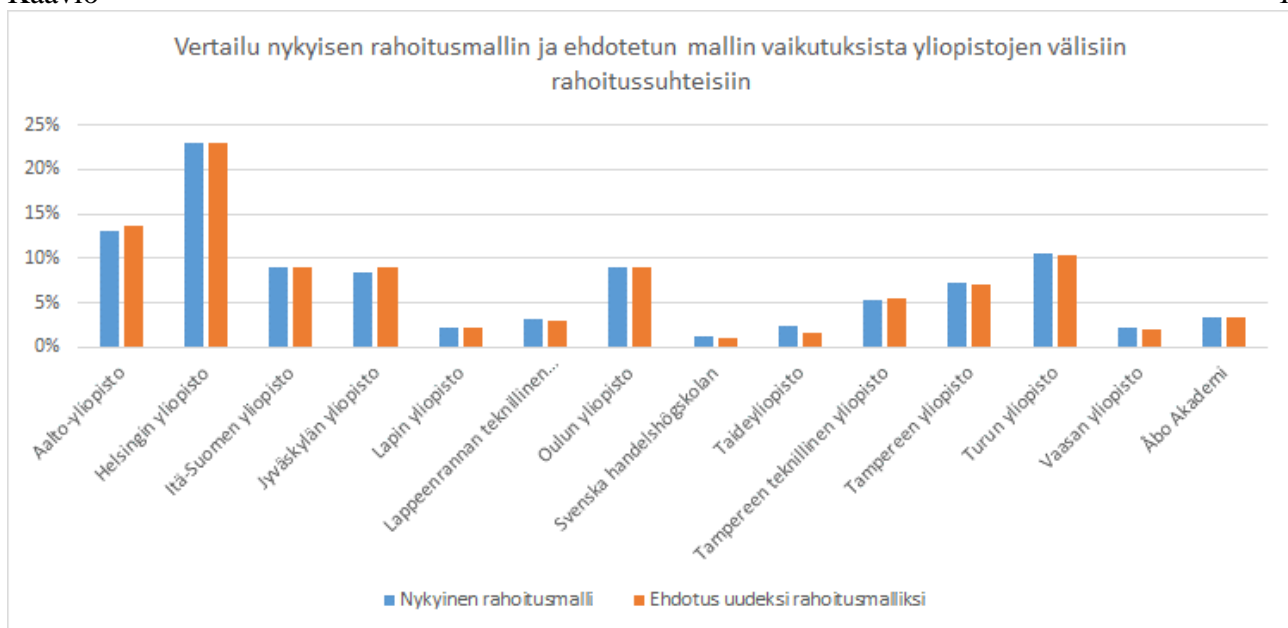
Kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen painoarvon huomattava kasvattaminen vahvistaisi kannustimia yliopistojen rahoituspohjan laajentamiseen ja monipuolistamiseen kansainvälisistä lähteistä. Samalla se tukisi laatuun perustuvaa kansainvälistymistä ja edistäisi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteita suomalaisten korkeakoulujen kytkeytymisestä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.

Tarkasteltaessa esityksen mukaista yliopistojen rahoitusmallia staattisesti uusimpien saatavilla olevien vuosien 2015–2017 tilastototeumien osalta, ei uudistettu malli muuta korkeakoulujen välisiä rahoitussuhteita merkittävästi. Malli kuitenkin antaa kannusteita kehittää korkeakoulun toimintaa jatkossa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 haluttuun suuntaan siten, että se vahvistaa kannusteita opintojen nopeuttamiseen ja tutkintojen tuottamiseen, jatkuvan oppimisen kehittämiseen ja tutkimustoiminnan sekä erityisesti kansainvälisen tutkimusyhteistyön vahvistamisen suuntaan.

Korkeakoulujen toiminta on pitkäjänteistä ja muutokset aikasykliltään hitaita johtuen erityisesti pitkästä tutkintokoulutuksesta ja pitkäjänteisen tutkimuksesta. Näin ollen myöskään rahoitustason muutokset eivät voi olla mallimuutoksen johdosta kerralla nopeita. Vaikutukset näkyvät pidemmällä aikavälillä toiminnan suuntautumisen myötä.

Kaavio

1

Tarkasteltaessa kaaviossa 1 esitettyjä yliopiston laskennallisia rahoitusosuuksia koko yliopistosektorilla, merkittävimmät laskennallisen rahoitusosuuden muutokset Taideyliopiston valtakunnallista tehtävää huomioimatta vuosien 2015–2017 tilastototeumien pohjalta vaihtelevat yliopistoista riippuen -0,2 % - +0,6 % välillä. Tästä suoraan karkeasti arvioituna mallin kriteerien muutosten vaikutus vaihtelisi noin 10 miljoonan euron kasvun ja hieman yli 3 miljoonan euron rahoitustason alenemisen välillä. Osuuksien muutosta ja euromääräistä muutosta on kuitenkin pidettävä karkeana arviona, sillä malli on tarkoitettu otettavaksi käyttöön vuonna 2021, jolloin yliopiston osuuteen vaikuttaa vielä myös vuosien 2018 ja 2019 rahoitusindikaattorien tulokset eivätkä nämä tilastot ole vielä käytettävissä. Vuoden 2019 toteumien osalta yliopistoilla on vielä mahdollista suunnata uusia

toimenpiteitä. Koska strategiarahoituksesta sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön sekä yliopistojen kesken sopimusneuvotteluissa vuonna 2020, sitä ei ole mahdollista ottaa kokonaisuutosvertailussa huomioon.

4 Asian valmistelu

(täydennetään lausuntokierroksen jälkeen)

5 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Asetusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä yliopistoille yliopistolain 49 §:n mukaista perusrahoitusta vuodelle 2021.

Asetuksella kumottaisiin voimassa oleva yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annettu opetus- ja kulttuuriministeriön asetus (331/2016).